

Programma van eisen

Dit hoofdstuk/Deze bijlage bevat een toelichting op het programma van eisen. Het is aan de hand hiervan dat, in het kader van deze meervoudige onderhandse aanbesteding, de geselecteerde bureaus een plan van aanpak met bijbehorende offerte dienen op te stellen.

Aanleiding:

Per 1 januari 1997 zijn de lokale overheden verantwoordelijk voor de huisvesting van de binnen de gemeente gelegen scholen voor primair en voortgezet onderwijs. Vrij snel daarna is, in overleg met de toenmalige schoolbesturen voor po en vo besloten in te zetten op het zogenaamde consensus-model. Dat wil zeggen een op de lokale situatie toegespitst huisvestingsbeleid middels een jaarlijkse actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan (IHP). De huisvestingsverordening vervult de rol van vangnet.

De laatste actualisatie van het IHP dateert van september 2010 en betrof de planperiode 2009 t/m 2018. Het is dus ruim 10 jaar geleden dat voor het laatst een bijstelling van het IHP heeft plaatsgevonden. Gedurende deze periode hebben de ontwikkelingen in onderwijsland niet stilgestaan. Ouders vragen meer dan alleen onderwijs, men heeft behoefte aan een palet van voorzieningen waaronder kinderopvang (kinderdagverblijf, peuteropvang en buitenschoolse opvang). Ook zijn de afgelopen jaren door de krimp meerdere onderwijslocaties gesloten dan wel gefuseerd, wat heeft geresulteerd in het huidige huisvestingsplaatje:

- kern Elsloo: KC Aelse; gehuisvest op 2 locaties (onderbouw en bovenbouw)
- kern Stein: IKC “de triviant”, Kerensheide en dislocatie De Maaskei
- kern Urmond: hoofdlocatie De Maaskei
- kern Berg a/d Maas: De Avonturijn
- kern Meers: geen onderwijslocatie

Kortom: voldoende redenen het IHP te herzien voor de periode 2021 t/m 2036.

De spreiding van onderwijsvoorzieningen ziet er anders uit dan in het vorige IHP. De onderwijskundige ontwikkelingen, voortkomend uit de opdracht van passend onderwijs, de introductie van 21-ste eeuw vaardigheden, de gevolgen van het tekort aan leraren, de gevolgen van het anders organiseren van onderwijs dan het leerstofjaarklassensysteem en een steeds sneller veranderende maatschappelijke omgeving vragen om andere inzichten. Zoals de rol en wenselijkheid van de ontwikkeling naar Kindcentra.

Dan zijn er de actuele huisvestingsdossiers: de toekomstige onderwijshuisvesting in de kernen Berg a/d Maas en Urmond (verbouwing basisschool De Avonturijn/ruimtelijke situatie De Maaskei, locatie Urmond), het onderzoek naar een mogelijke samenwerking tussen De Maaskei (locatie Stein) en Kerensheide en daarmee samenhangend de ruimtelijke situatie bij IKC “de triviant”. Het nu te ontwikkelen IHP dient een advies te geven over deze lopende projecten. **Uitgezonderd is de verbouwing bij basisschool De Avonturijn, waarover de raad op 24 september 2020 een besluit heeft genomen (zie ook de achtergrondinformatie).** De projectgroep neemt de verantwoordelijkheid, daar waar zich urgente huisvestingssituaties voordoen, hiervoor concrete voorstellen te doen.

Voorts is er de opgave, benoemd in een schrijven van de minister van Binnenlandse Zaken aan de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs (zie de achtergrondinformatie). Deze brief, daterend van 14 oktober 2019, bevat de opdracht voor de schoolbesturen, het rijk en de gemeenten om samen aan de slag te gaan om te komen tot een verbetering van de kwaliteit van de schoolgebouwen. Niet alleen als het gaat om de functionaliteit en het binnenklimaat maar ook in relatie tot de doelstellingen vanuit het Klimaatakkoord. In lijn daarmee dient ook het onderwijs uitvoering te geven aan de Wet Milieubeheer uit juli 2019, die eveneens stuurt op concrete vormgeving van beleid dat moet leiden tot een reductie van verbruik van gas en elektra. Recentelijk is daar ook de kwaliteit van luchtbehandelingssystemen aan toegevoegd. Dit in het kader van de preventie rondom de verspreiding van Covid 19. Aspecten waar nadrukkelijk rekening mee moet worden gehouden bij opstellen van het nieuwe IHP, ook in financiële zin.

Doelstelling / Uitgangspunten:

De in vorige paragraaf benoemde redenen om aan de slag te gaan met een herziening van het IHP, moet uiteindelijk resulteren in een richtinggevend document (spreidingsplan) voor de periode 2021 t/m 2036 waarmee gerichter gepland en gebudgetteerd kan worden zodat de gewenste ontwikkelingen ook gefaciliteerd kunnen worden. Bovendien zal dit IHP een investeringsprogramma dienen te bevatten voor de eerste 4 jaar (2021 t/m 2024). Daarmee wordt tevens helderheid gegeven over de stippen op de horizon. Hetgeen wezenlijk is om duidelijkheid te creëren in het Steinse onderwijslandschap.

Schoolbesturen (po en vo) en de gemeente staan voor de uitdaging toekomstbestendige onderwijslocaties in de lucht te houden, die goed bereikbaar zijn en borg staan voor een kwalitatief goed onderwijsaanbod. Om daarmee als woongemeente aantrekkelijk te zijn. Niet alleen voor de huidige maar ook voor de toekomstige inwoners. Een stevige ambitie wetende dat partijen elk hun eigen verantwoordelijkheden hebben. Uitgesproken is evenwel begrip voor elkaars standpunten te hebben en de bereidheid om door elkaars brillen te kijken. Daarmee is een gezonde basis voor handen om samen aan de slag te gaan en te komen tot een gedragen IHP.

Veel waarde wordt gehecht aan het bewaken en bevorderen van de doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen van 0 t/m 12 jaar. Dit vraagt in eerste instantie om een goede inhoudelijke samenwerking tussen de scholen en andere actoren waaronder de kindpartners. Dit op basis van één pedagogische visie, vanuit één pedagogisch plan en een integrale aanpak. Het is daarom dat wordt ingezet op het realiseren van kindcentra. Dit vereist wel de bereidheid van de kindpartners om te investeren in deze integrale huisvesting, daar de gemeente hier formeel niet voor verantwoordelijk is.

In opdracht van de gemeente Stein heeft Pronexus een nieuwe leerlingenprognose voor de Steinse basisscholen opgesteld. De resultaten van deze prognose, daterend van oktober 2019, zijn als bijlage bij het programma van eisen gevoegd en leidend voor dit IHP-traject. Ook de door Stichting Kindante aangeleverde leerlingenaantallen op de meest recente teldatum (1 oktober 2020) en de door S.G. Groenewald beschikbaar gestelde prognose voor de school voor voortgezet onderwijs zijn als achtergrondinformatie bijgevoegd.

Overige uitgangspunten zijn:

- rekening moet worden gehouden met de relevante actuele wet- en regelgeving;
- breng de bouwkundige staat van de gebouwen in beeld inclusief het daarvoor geldende meerjarenonderhoudsplan (MJOP), als basis voor eventuele keuzes tussen (vervangende) nieuwbouw of renovatie;
- het perspectief van de huidige onderwijslocaties zal op een heldere wijze in beeld moeten worden gebracht;
- het nu in gebruik zijnde onderwijsvastgoed moet getoetst worden op functionaliteit (kan er nu en in de toekomst op een eigentijdse wijze vorm worden gegeven aan het ontwikkelaanbod voor kinderen) en duurzaamheid (vanuit wet- en regelgeving en een gezamenlijke visie van onderwijsstichtingen, kindpartners en gemeente);
- t.a.v. de voorstellen moeten de financiële consequenties in beeld worden gebracht;

Impactanalyse:

Een eventuele wijziging van de spreiding van onderwijslocaties kan grote gevolgen hebben. Het is daarom dat de impact van alle wijzigingen in dit Integraal Huisvestingsplan in beeld moeten worden gebracht. Minimaal de volgende aspecten dienen te worden meegenomen:

- per locatie een risico- en kanseninventarisatie, rekening houdend met scenario's van leerlingenmigraties en voedingsgebieden van locaties als gevolg van de nieuwe spreiding ("als-dan scenario's"); per denkbaar risico en kans weergeven wat de dreiging is, de oorzaak, het gevolg, de kans, impact/effect en de beheersmaatregel; deze inventarisatie uitvoeren voor minimaal de volgende onderwerpen: organisatorisch en onderwijskundig, politiek/bestuurlijk, maatschappelijk/sociaal, technisch/uitvoerend, juridisch/wettelijk, ruimtelijk/geografisch;
- beschrijf per locatie de benodigde tastbare en niet-tastbare randvoorwaarden om te komen tot uitvoering, per onderwerp zoals genoemd in de vorige opsomming; denk bv. aan de fysieke mogelijkheden en beperkingen (bv. het aankopen van grond of een tegenstrijdig bestemmingsplan, benodigde fusie van scholen etc.);
- maak inzichtelijk wat de relatie van deze spreiding is met het huidig en toekomstig aanbod van locaties voor bewegingsonderwijs (gymzalen en sporthallen); koppeling met de nota Accommodatiebeleid;

Financieel:

Breng van ieder voorstel de benodigde, indicatieve financiële consequenties in kaart. Stel per voorstel een integrale kostenraming op van alle te verwachten kosten gebaseerd op basis van reële kengetallen en recente ervaringen/referenties. Dus: een marktconforme raming. Benoem tevens de hierop gebaseerde kostenverdeling tussen de betrokken partijen. Met tenminste de navolgende kosten dient rekening te worden gehouden: de investeringen in sloop- en saneringskosten, grondverwervingen, rentekosten, civiele kosten (terrein en infrastructurele voorzieningen), de bouwkosten (bouwkundig, E en W), advieskosten (w.o. architect, adviseur E en W, constructeur en directievoering), inrichtingskosten, ICT-kosten, startkosten, bijkomende kosten, heffingen etc.

Projectorganisatie:

Gekozen is voor een eenvoudige, transparante en werkbare organisatiestructuur. Twee geledingen zijn te onderscheiden: de stuurgroep en een projectgroep. Onder leiding van het externe bureau worden de documenten door de projectgroep voorbereid, en ter beoordeling voorgelegd aan de stuurgroep. Ook deze stuurgroep wordt voorgezeten door het externe bureau.

Samenstelling Stuurgroep:

- extern bureau, voorzitter
- voorzitter College van Bestuur Stichting Kindante
- directeur Scholengemeenschap Groenewald
- lid College van Bestuur MIK/PIW
- directeur Kidts Kinderopvang
- wethouder Onderwijs & Verenigingen gemeente Stein

Samenstelling Projectgroep:

- extern bureau, voorzitter
- hoofd faciliteiten Stichting Kindante
- sectordirecteur Scholengemeenschap Groenewald;
- locatiemanager MIK/PIW
- medewerker Kidts Kinderopvang
- 1 vertegenwoordiger per raadsfractie
- beleidsmedewerker Onderwijs team Maatschappij & Accommodaties/Afdeling MRO
- beleidsmedewerker Accommodatiebeleid team Maatschappij & Accommodaties/Afdeling MRO
- financieel consulent

De gemeenteraad heeft nadrukkelijk de wens uitgesproken te worden meegenomen in de processen die worden doorlopen. Het is daarom dat ervoor gekozen is de raadsfracties een plek te geven in de projectgroep. Daarnaast wordt het wenselijk geacht de raad periodiek te informeren over de voortgang van het traject middels presentaties tijdens de zogenaamde beeldvormende bijeenkomsten.

Planning:

Voor het totale proces, vanaf beoordeling/vaststelling procesvoorstel tot en met het presenteren van een IHP aan de raad is een jaar uitgetrokken. Concreet betekent dit dat in de raadsvergadering van oktober 2021 een IHP ter bespreking wordt voorgelegd. Echter het concept IHP dient voor de start van de zomervakantie 2021 gereed te zijn (lees: uiterlijk 30 juli 2021). Daarmee hebben de raadsfracties voldoende tijd om het overleg met de eigen achterban te voeren. Het IHP-traject start op 15 maart 2021.

Het creëren van draagvlak binnen een kort tijdsbestek is een evident onderdeel van deze opdracht. Opdrachtgever verlangt hiervoor een plan van aanpak inclusief communicatieplan. Van de proces-leider wordt verwacht dat hij/zij onafhankelijk functioneert, hij/zij zelfstandig alle benodigde informatie vergaart en verwerkt en het traject begeleidt om te komen tot een breed gedragen Integraal Huisvestingsplan.

Eisen aan onderzoeks- en adviesbureau en contactpersoon:

Door de opdrachtgever worden de navolgende eisen gesteld aan het onderzoeks- en adviesbureau en de contactpersoon:

- verwacht wordt een professionele en proactieve partner, met aantoonbare kennis van en ervaring met: onderwijskundige onderzoeksopdrachten in brede zin, bestuurs- en managementadvies in de private en publieke sector, integraal projectmanagement, bouwprojecten en onderwijshuisvesting;
- er dient één adviseur te zijn die als vast operationeel aanspreekpunt fungeert gedurende de gehele periode, met minimaal 5 jaar aantoonbare relevante ervaring; voorts wordt relevante ervaring in en kennis van complexe onderwijskundige onderzoeksopdrachten, huisvestingsvraagstukken en integraal projectmanagement gevraagd; ook moet hij/zij kunnen optreden als sparringpartner op minimaal HBO werk- en denkniveau;
- de adviseur is sterk in het ontzorgen en adviseren van de opdrachtgever (proactieve communicatie), is sensitief in het inschatten wanneer acties zelf genomen kunnen worden en wanneer de opdrachtgever geïnformeerd, geconsulteerd dan wel ter goedkeuring moet worden gevraagd;
- de adviseur is verplicht tot het consulteren van de diverse stakeholders; denk aan gesprekken met de schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en de betreffende ambtenaren van de gemeente; hij/zij is dan zelf verantwoordelijk voor het vergaren van alle relevante informatie om tot de genoemde resultaten te komen;
- van de adviseur wordt een resultaatverplichting verwacht en hij/zij dient zich voor de onderhavige opdracht in te zetten “alsof het zijn eigen onderneming is”; opdrachtgever wenst minimaal 1 dagdeel per 2 weken fysiek overleg te houden op locatie over de voortgang en de ontwikkelingen;
- de adviseur is na gunning per direct beschikbaar teneinde het onderzoek meteen te kunnen starten en een snelle doorlooptijd te kunnen realiseren;
- door het onderzoeks- en adviesbureau wordt gegarandeerd dat, bij afwezigheid van de aangeboden adviseur voor een aaneengesloten periode langer dan 5 werkdagen, een gelijkwaardige vervanger ter beschikking wordt gesteld; een en ander geschiedt in overleg met en ter beoordeling door de opdrachtgever;

Achtergrondinformatie:

- 12^e actualisatie Integraal Huisvestingsplan voor de schoolgebouwen in de gemeente Stein (2009 t/m 2018) september 2010; vastgesteld door het college op 12 oktober 2010;
- Raadsvoorstel met bijbehorend besluit (24 september 2020) inzake de toekomstige onderwijshuisvesting in Berg a/d Maas en Urmond;
- Nota Accommodatiebeleid, vastgesteld door de gemeenteraad d.d. 26 september 2019 (in het coalitieakkoord 2018-2022 met de titel “Kansrijk Besturen” staat vermeld dat de onderwijshuisvesting altijd integraal moet worden bekeken en een plaats moet gaan krijgen in het accommodatiebeleid);
- Strategische toekomstvisie 2018-2022; (in kernwaarde 1 Sociale en Vitale kernen staat benoemd dat de voorzieningen moeten zijn afgestemd op de toekomstige behoefte en bevolkingssamenstelling);
- Schrijven d.d. 14 oktober 2019 van de minister van Binnenlandse Zaken aan de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs;

- Leerlingenprognose Steinse basisscholen opgesteld door bureau Pronexus, oktober 2019;
- Leerlingenaantallen Steinse basisscholen op de teldatum 1 oktober 2020;
- Leerlingenprognose S.G. Groenewald;

Vastgesteld door het college van b&w d.d. 12 januari 2021